

PODDUKLIANSKY KNIHOVNÍK

Ročník 14 číslo 1

2023

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Čarovné popoludnie s Andersenom	7
Knižnica v číslach za rok 2022	9
Oddelenie ako ho (ne)poznáte	14
Regionálne osobnosti – Ján Kost'	18
Knižné novinky 2023	21
Knihovnícke všeličo	23
Úsmevy osobností	25
Knižnice z rôznych kútov sveta	27
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	28
Keď miluješ knihy...	29
Logická hra	30

Knižnica pre všetkých

Z aktivít našej knižnice

V Podduklianskej knižnici sme **1.2.2023** privítali prvých návštevníkov zaujímavej a netradičnej autorskej putovnej výstavy Daniela Heviera, pod názvom **Tajný život kníh**. Jedinečný pohľad do zákulisia kníh, ako reálne vyzerá tvorivý proces písania, úprava textu a tvorba ilustrácií, si mali možnosť pozrieť žiaci 3. ročníka ZŠ, Ul. 8. mája. Okrem toho sa oboznámili aj so životom a tvorbou tohto slovenského básnika, prozaika, dramatika, scenáristu, textára a výtvarníka a autora literatúry pre deti a mládež. Na záver sa formou videa deťom prihovoril samotný autor Daniel Hevier. Výstavu si v nasledujúcich dňoch prišli pozrieť aj žiaci z ostatných ZŠ v meste Svidník a deti ZŠ Kružlová. Táto výstava bola sprístupnená v čase otváracích hodín knižnice, a to od 1.2.2023 do 28.2.2023. Výstavu si prezrelo 292 detí. Hlavným organizátorom výstavy je občianske združenie VERTIGOS.

Jednou z foriem trávenia voľného času je aj kultúrno-záujmová činnosť, ktorú ponímame ako súčasť života a do ktorej patrí aj rozvoj pracovných zručností, ako je napr. vyšívanie, pletenie, háčkovanie, výroba dekoratívnych predmetov z papiera a iné činnosti, ktoré pozitívne vplyvajú na zdravie a pohodu človeka. V dňoch od **1.2.2023 – 31.3.2023** si vo vestibule knižnice mohli jej návštevníci prezrieť výstavku vlastnoručne vyrobených ručných prác klientov zariadenia Atrium vo Svidníku, pod názvom **Zhotovené srdcom**, ktorí aj prostredníctvom tohto zmysluplného zamestnávania rozvíjajú svoje fyzické, mentálne a pracovné schopnosti.

Alexander Pavlovič bol významný rusínsky básnik a národný buditeľ. Celý svoj život plne

PODDUKLIANSKA KNIŽNICA VO SVIDNÍKU

vyhlasuje

okresnú literárnu súťaž

PAVLOVIČOV LITERÁRNY SVIDNÍK 2023

* súťaže sa môže zúčastniť každý autor, ktorého práce neboli dosiaľ publikované;
 * súťaž je tematicky voľná a neanonymná;
 * každý zúčastnený autor môže poslať do súťaže najviac 5 poetických, resp. prozaických útvarov v rozsahu maximálne 3 strán formát A4, textový procesor Word, typ písma Arial, veľkosť písma 12, riadkovanie 1,5. Práce môžu byť písané v slovenskom, ukrajinskom a rusinskom jazyku;
 * súťažné práce musia obsahovať: meno a priezvisko autora, vek, bydlisko, u žiakov a študentov aj navštevovanú školu a ročník

Bližšie informácie
o súťaži získate na
č.t. 054/7882192

UZÁVIERKA SÚŤAŽE: 31.05.2023
VYHODNOTENIE SÚŤAŽE: 18.09.2023

Práce zasielať na mail: centralka@podduklianskakniznica.sk

spojil s osudmi chudobných ľudí a vystupoval na ich obranu ako kňaz, básnik, publicista a pedagóg. Bojoval proti alkoholizmu a zadlženosti, ale aj vystahovalectvu a najmä proti negramotnosti a nevzdelanosti, ktoré považoval za najväčšiu príčinu biedy. Veľmi aktívne sa zapájal do verejného života. Robil často besedy a stretnutia s obyvateľmi. Na

jeho počesť vyhlásila Podduklianska knižnica v **januári 2023** okresnú literárnu súťaž **Pavlovičov literárny Svidník 2023**. Do tejto súťaže sa môže zapojiť každý autor, ktorého práce neboli dosiaľ publikované, súťaž je tematicky voľná a neanonymná. Ďalšie podmienky: viď. plagát.

12.2.2023 Vzácne hodnoty v manželstve - rozprávanie o zvykoch a hodnotách v rodine - podujatie s otcom Radovanom Kuzmiakom pri príležitosti Národného týždňa manželstva.

PODDUKLIANSKA KNIŽNICA VO SVIDNÍKU
PREŠOVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Vás pozývajú na

13.02.2023
09:40 Na krídlach lásky vzlietnime - prednáška formou prezentácie o najdlhšej fúbotnej básni Andreja Sládkoviča, Marina. Pre študentov SŠ

14.02.2023
13:30 Valentínske inšpirácie - tvorivá dielňa pre deti ŠKD

15.02.2023
09:30 O manželstve veselo i smutne - beseda o manželstvom spolužití a čítanie príbehov z manželského života

16.02.2023
10:00 Na krídlach lásky vzlietnime - prednáška formou prezentácie o najdlhšej fúbotnej básni Andreja Sládkoviča, Marina. Pre žiakov ZŠ

17.02.2023
10:30 Vzácne hodnoty v manželstve - rozprávanie o zvykoch a hodnotách v rodine s gréckokatolíckym kňazom Radovanom Kuzmiakom - pre verejnosť

Ponuka ročného členstva pre každého z manželov za 0,10 €

Manželstvo je zodpovednosť - knižná výstava venovaná manželstvu a partnerskému životu

Zhotovené srdcom - výstava ručných prác pre seniorov zariadenia ATRIUM

Týždeň slovenských knižníc
6.3. - 12.3.2023

6.3.	9:00	Otvorenie výstavy „Kreatívny proces Žiakov ŠUP Svidník pri tvorbe knihy“
6.3.	10:00	Baby knižnica
7.3.	16:00	Spomienka na Jiřího Schellera s Lacom Bernátom
7.3.	10:00	Čas na príbeh: Ži ako Malý princ
8.3.	9:30	Príďte k nám, zabavíme sa
10.3.	10:00	Hravo čítame a tvoríme s Osmiánkom
6.-10.3.		V biblíobuse: Pravda alebo mýtus?

Registrácia nových čitateľov a obnovenie platnosti čitateľského preukazu za **10 centov**.
Odpustenie poplatkov za upomienky pre všetkých čitateľov.

Toto v knižniciach nenájdete

Knižnice, záruka kvalitných informácií

Pod záštitou predsedu PSK
Prešovský samosprávny kraj
a

Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove
Okresná knižnica Dávida Gutgesela v Bardejove
Vihorlatská knižnica v Humennom
Podtatranská knižnica v Poprade
Ľubovnianska knižnica Stará Ľubovňa
Podduklianska knižnica vo Svidníku
Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
Knižnica Jána Henkela v Levoči

vyhlasujú
6. ročník čitateľskej súťaže

KNIHA ROKA PSK 2022

NOMINUJTE KNIHU PROSTREDNÍCTVOM
ELEKTRONICKÉHO FORMULÁRA A 2 VÝTLAČKY
ODOVZDAJTE SVOJEJ REGIONÁLNEJ KNIŽNICI.

Tituly môžete nominovať do 30.4.2023.
Súčasťou súťaže je aj verejné hlasovanie.

Viac informácií na www.kniznica-poh.sk

SLÁVNOSTNÝ ZÁPIS PRVÁKOV DO KNIŽNICE

PRVÁČKA HYMNA

Sláva nám!
Sláva nám!
Sme prváci - dobrí žiaci,
nie nejakí darebáci.
Statoční sme, bystrí, smelí,
usilovní ako včely.
Sláva nám!
Sláva nám!
My sme slávní prváci...

Moravčík, Štefan: Prvák, prvák,
vystreď sa! Bratislava: Mladé letá 1997, s. 10

Výpožičný čas

Pondelok	8.00 - 17.00 hod.
Utorok	8.00 - 17.00 hod.
Streda	8.00 - 17.00 hod.
Štvrtok	8.00 - 16.00 hod.
Piatok	8.00 - 17.00 hod.
Sobota	8.00 - 12.00 hod.

Podduklianska knižnica
vo Svidníku

V našom knižničnom kráľovstve sme v mesiaci **marci** privítali žiakov prvých ročníkov ZŠ v meste Svidník, ktorí sa zúčastnili **Slávnostného zápisu prvákov do knižnice**. Na úvod

ich teta knihovníčka oboznámila s pravidlami a základnými informáciami o požičiavaní kníh a hlavne o správaní sa v knižnici, prečítala im niekoľko ukážok z rozprávkových kníh a nakoniec ich previedla detským oddelením a ukázala im, ktoré police plné rozprávkových kníh, príbehov o zvieratkách a encyklopédií sú určené pre ich zvedavé a múdre hlávky. Potom si už vyhľadali svoju prvú knihu, ktorú si aj s novučíckym čitateľským preukazom s hrdosťou odniesli domov. Teší nás, že prváci

odchádzali z knižnice nielen s peknými zážitkami, ale aj s presvedčením, že tu neboli poslednýkrát a že návšteva knižnice zostane v ich pamäti príjemným zážitkom a že sa stanú pravidelnými čitateľmi a návštevníkmi knižnice.

ČITATEĽSKÝ MARATÓN – súťaž v čítaní medzi základnými školami v meste. Do maratónu sa zapojilo 134 žiakov 3. roč. všetkých ZŠ v meste. Čítali rozprávku Pavla Dobšinského Fundži palica, cepy von z vreca!. **Vítazmi súťaže sa stali žiaci ZŠ, Ul. Komenského a ZŠ, Ul. Karpatská**, na 2. mieste sa umiestnili žiaci ZŠ, Ul. 8. mája a CZŠ sv. Juraja a na 3. mieste ZŠ Spojená. Cieľom tejto súťaže je zapojenie čo najväčšieho počtu detí do čítania, pretože čítanie poskytuje nielen priestor pre vlastnú fantáziu a predstavivosť, ale učí napr. aj rozlišovať medzi dobrom a zlom.

ZŠ, Ul. Komenského

ZŠ, Ul. Karpatská

ZŠ, Ul. 8. mája

CZŠ sv. Juraja

ZŠ, Spojená

Nadežda Mičáková

Čarovné popoludnie s Andersenom

Noc s Andersenom je medzinárodné podujatie na podporu čítania, ktoré sa organizuje pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa detskej knihy, ktorý každoročne pripadá na 2. apríl, deň narodenia svetoznámeho dánskeho rozprávkaru Hansa Christiana Andersena (2.4.1805-4.8.1875). Podujatie sa koná vždy v piatok s dátumom narodenia. Noc s Andersenom po prvýkrát zorganizovali knihovníčky v Uherskom Hradišti v roku 2000. Z pôvodne komorného podujatia sa stalo úspešným medzinárodným podujatím, do ktorého sa zapájajú knižnice nielen v Českej republike a na Slovensku, ale aj v Poľsku, Slovinsku, Chorvátsku, Srbsku, Bulharsku, Grécku, Veľkej Británii, Nemecku, Dánsku, Novom Zélande, Malte, Španielsku, Portugalsku, Švajčiarsku, Francúzsku a Taliansku. Na Slovensku od roku 2006 koordinuje Noc s Andersenom Spolok slovenských knihovníkov a knižníc. Koná sa vo všetkých regiónoch Slovenska, a to nielen vo verejných a školských knižniciach, ale aj v základných a materských školách, centrách voľného času, detských domovoch a ďalších výchovno-vzdelávacích a kultúrnych zariadeniach. Počas Noci s Andersenom strávia deti

nezabudnuteľnú noc v knižnici plnú čítania, zábavy, dobrodružstiev a súťaží. No spoločným základom sú knižné príbehy a knižní hrdinovia. Každá knižnica pripravuje pre deti originálny kultúrny program. Aj Podduklianska knižnica sa tohto roku, tak ako aj po minulé roky, zapojila do tohto medzinárodného podujatia, avšak v pozmenenej štruktúre. Nerealizovali sme klasickú noc s prespávaním, ale spravili sme pre deti tzv. Popoludnie s Andersenom, pretože sa konalo v popoludňajších hodinách. Tohto stretnutia, ktoré sa uskutočnilo v Podduklianskej knižnici 31. marca 2023 v čase od 15.00 hod. do 20.00 hod. sa zúčastnilo 15 detí vo veku od 6 do 10 rokov. Deti strávili v knižnici tajuplné popoludnie plné zábavy, dobrodružstiev, ale aj prekvapení, ktoré sme pre nich pripravili. Sprievodcovia týmto večerom, Karolína a Miro, privítali deti v knižnici a rozdali im menovky s ich menom v tvare obláčika, na ktorom si deti čítajú knihy. Po tomto uvítaní sa už mohol začať náš program. Ako prví vystúpili žiaci literárno-dramatického oddelenia Základnej umeleckej školy vo Svidníku, pod vedením učiteľky Dariny Markovej so svojimi zdramatizovanými príbehmi, pod názvom Svätá pravda. Po ich vystúpení slovo dostali policajti, ktorí deťom predstavili prácu príslušníkov policajného zboru, ktorí majú na starosti výcvik a prácu so služobnými psami, konkrétne ukážku poslušnosti psov a zadržanie podozrivej osoby. Tí odvážnejší si psíkov mohli aj pohladkať. Deti mali možnosť aj vlastnoručne ohmatať a vyskúšať si niektoré súčiastky výstroja

policajtov. Na záver policajti ochotne odpovedali deťom na ich zvedavé otázky. Po krátkej prestávke na občerstvenie mali deti za úlohu vylúštiť tajničku, ktorá obsahovala heslo k otvoreniu čarovnej truhlice, v ktorej bol uložený ďalší program tohto stretnutia. Po vylúštení tajničky sa deti dozvedeli ešte niečo zo života H.CH. Andersena a navštívili bibliobus, ktorý je jediný svojho druhu na Slovensku. Po spoločnej večeri sa ešte dozvedeli o tom, ako vzniklo toto medzinárodné podujatie, no a potom sa už

mohli zapojiť do rôznych hier a súťaží, kde uplatnili nielen svoje vedomosti, ale aj šikovnosť, hádali napr. názvy rozprávok, hlavné postavy rozprávok, skladali puzzle, točili obručou a iné. Po všetkých týchto činnostiach sa deti nakoniec ponorili do magického rozprávkového sveta, do príbehu o odvážnom Ferdovi Mravcovi, ktorý opustil mravenisko a vybral sa v ústrety nebezpečenstvám sveta, ktoré si mohli pozrieť prostredníctvom premietnutia tejto rozprávky. Celé podujatie spestril svojou hrou na gitare Lukáš Očipka, žiak ZUŠ, ktorý zahral slávnostnú skladbu Fanfára, či skladby Španielska romanca, Torero a Sen. Každý účastník tohto podujatia na záver dostal pamätný list, sladkosť v podobe muffina a drobné spomienkové darčeky, ktoré im budú pripomínať tento deň. Veríme, že aj tohtoročným Popoludním s Andersenom sme prispeli k motivácii a podnecovaniu detí čítať, navštevovať knižnicu a vytvoriť si tak pevný základ pre ďalšie budovanie svojich poznatkov a túžby vzdelávať sa, pretože čítanie kníh v detskom veku rozvíja nielen fantáziu a predstavivosť detí, ale zlepšuje aj ich vyjadrovacie schopnosti a slovnú zásobu.

Nadežda Mičáková

Knižnica v číslach za rok 2022

Ani po dvoch ťažkých rokoch poznačených koronavírusovou pandémiou si nemôžeme povedať, že covid je definitívne preč. Pandémia nepriaznivo zasiahla všetky oblasti života a spoločnosti, no jej koniec je stále v nedohľadne, s ochorením Covid-19 sa učíme žiť. Variant omikron, ktorý sa rozšíril v roku 2022, nebol našťastie taký agresívny a nebezpečný ako predchádzajúce varianty vírusu. Epidemiologická situácia sa v našej krajine pomaly zlepšovala. Na jar 2022 sa postupne uvoľňovali protipandemické opatrenia vrátane karantény či povinnosti nosiť respirátory. Knižnice a iné zariadenia sa nemuseli zatvárať.

24. februára 2022 nám médiá priniesli ďalšiu hrozivú informáciu. Začal sa vojenský konflikt inváziou ozbrojených síl Ruskej federácie na Ukrajinu. Rok 2022 tak priniesol celej spoločnosti kombináciu pandémie, inflácie, zvyšovania cien energií, a zároveň strachu a napätia, ale aj solidarity. Knižnica flexibilne reagovala na dianie v spoločnosti a svoje služby i priestory prispôbila aj pre ukrajinských návštevníkov. Odídencom z Ukrajiny sme poskytli zvýhodnenú čitateľskú registráciu za symbolických 10 centov, vytvorili sme kútik s ukrajinskou literatúrou, poskytli prístup k internetu a ku kopírovacím službám.

Najvýznamnejšie úspechy knižnice

- V 1.Q 2022 bola ukončená rekonštrukcia interiérového vybavenia knižnice v oddelení beletrie a náučnej literatúry. Tento projekt, s názvom Obnova interiéru Podduklianskej knižnice vo Svidníku, z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Slávnostné otvorenie zmodernizovaných priestorov sa uskutočnilo 9. marca 2022 za prítomnosti predsedu PSK Milana Majerského a ďalších významných hostí.
- V 2. polroku 2022 knižnica získala od zriaďovateľa prevodom majetku autobus, ktorého prestavbu na bibliobus zabezpečuje česká firma Roman Cejp v Hradci Králové a týmto sa nahradí súčasný technicky nevyhovujúci bibliobus. Zriaďovateľ na to poskytol finančné prostriedky vo výške 25 000 €.
- Úspechom pre knižnicu je splnenie celkovo 10 parametrov štandardov. Za najdôležitejší štandard pre hodnotenie regionálnych knižníc (RK) je možné považovať % používateľov z počtu obyvateľov, ktoré podľa odporúčanej hodnoty vysoko prekračujeme (20,92 %) a dosahujeme najvyššie priečky v rámci RK na Slovensku.
- Jedným z projektov, ktoré knižnica zrealizovala v roku 2022, bol projekt nazvaný Literárne stretnutia v knižnici. Išlo o cyklus 5 literárnych stretnutí so slovenskými spisovateľmi pre deti, mládež a dospelých: Bestsellery Jozefa Banáša, Gustáv Murín – Laboratórium, Výlet do sveta kníh s Braňom Jobusom, Čítanie s pánom Mrkvičkom, Beseda so spisovateľkou historických romancí Janou Pronsou.
- Ďalším významným zrealizovaným podujatím, ktoré z verejných zdrojov podporil FPU bol odborný seminár Kríza čítania, je čítanie v kríze?, z ktorého knižnica vydala rovnomenný zborník.
- Dosiahnutie plnenia nákupu KF bolo možné aj vďaka navýšeným účelovým prostriedkom od zriaďovateľa v hodnote 4 000.- € a dotácií z grantového systému Fond na podporu umenia, z ktorého sme získali finančné prostriedky na nákup kníh

v hodnote 14 000.- €. Vďaka týmto finančným prostriedkom sa nám podarilo nakúpiť novú, kvalitnú a žadanú literatúru pre čitateľov.

Knižničné fondy

Prioritou knižnice bolo doplňovanie knižničných fondov (KF). Typológiu KF tvorili knihy a periodiká, ktoré sa doplňovali na základe potrieb a požiadaviek používateľov.

Spracovanie KF sa uskutočňovalo prostredníctvom integrovaného knižnično-informačného systému Dawinci.

Celkové prírastky knižničných jednotiek, z toho kúpou Medziročné porovnanie 2022 – 2021

	Prírastky KF spolu, z toho kúpou					
	r. 2022 spolu	r. 2021 spolu	Rozdiel prírastok spolu r. 2022/ r. 2021	z toho kúpou r. 2022	z toho kúpou r. 2021	Rozdiel prírastok kúpou r. 2022/r. 2021
	2 732	2 489	+ 243	2 617	2 361	+256
ŠTANDARDY PREPOČET r. 2022						
Počet prírastkov kúpou - skutočnosť	2 617					
Štandard pre knižnicu	1 400					

Nákup knižničného fondu Medziročné porovnanie 2022 – 2021

Nákup KF v € na 1 obyvateľa		Nákup KF v € na 1 používateľa	
r. 2022	r. 2021	r. 2022	r. 2021
3,38	2,74	16,17	15,43

Nákup knižničného fondu v € na jedného obyvateľa z počtu 10 000 obyvateľov činil 3,38 €. Regionálna knižnica spĺňa odporúčanú hodnotu (1,00 €) daného indikátora podľa platných štandardov.

Nákup knižničného fondu v € na jedného používateľa (2 092 používateľov) činil 16,17 €.

Knižničný fond

Medziročné porovnanie 2022 – 2021

Počet knižničných jednotiek		
r.2022	r. 2021	Rozdiel KJ 2022/2021
85 108	88 028	-2920

Zväzky na 1 obyvateľa; Zväzky na 1 používateľa Medziročné porovnanie 2022 - 2021

Zväzky na 1 obyvateľa		Zväzky na 1 používateľa	
r. 2022	r. 2021	r. 2022	r. 2021
8,51	8,74	40,68	49,29

Knižnično-informačné služby

Registrovaní používatelia a návštevníci

Na oddelení služieb čitateľom a bibliobusu je prístup používateľov ku knižničným fondom umožnený voľným výberom, okrem príručných fondov a špeciálnych dokumentov, ktoré sa požičiavajú iba prezenčne.

Počet registrovaných používateľov

Používatelia	r. 2022	r. 2021	Rozdiel r. 2022/r. 2021
	2 092	1 786	+ 306
z toho deti do 15 rokov	849	805	+ 44
Štandardy prepočet r. 2022			
% používateľov z počtu obyvateľov skutočnosť			20,92 %
Štandard pre knižnicu			15 %

K 31.12.2022 knižnica **registrovala 2 092 používateľov**, čo predstavuje plnenie plánu na 87,17 %. Plánovaný ukazovateľ podľa programového rozpočtu sa síce nepodarilo splniť, napriek tomu **odporúčanú hodnotu podľa štandardov** Podduklianska knižnica **prekračuje**. Počet aktívnych používateľov knižnice predstavuje 20,92 % z počtu obyvateľov mesta Svidník. Odporúčanú hodnotu knižnica splnila na 139 %. Z celkového počtu uvedených používateľov knižnica registrovala **849 deti do 15 rokov**, čo je **40,58 % detských čitateľov**. V roku 2021 knižnica dosiahla **3. najvyšší podiel**

používateľov z obyvateľov (17,73 %) spomedzi všetkých regionálnych knižníc Slovenska vychádzajúc z hodnotenia plnenia štandardov SNK
https://www.snk.sk/images/sluzby/ORKS/statistika/KULT_MK_SR_10-01/2021_Analyza_vyvoja_podmienok_cinnosti_a_vykonov_RKK_RK_a_MsK.pdf.

Počet návštevníkov
Medziročné porovnanie 2022 – 2021

Návštevníci	r. 2022	r. 2021	Rozdiel r. 2022/r. 2021
	28 435	26 424	+ 2 011
návštevníci na podujatiach	8 124	7 646	+ 478
návštevníci internetu	48	203	- 155

Do celkovej návštevnosti knižnice sa započítavajú čitatelia, ktorí využívali výpožičné služby knižnice v sledovanom roku, ďalej návštevníci čitárni, internetu, návštevníci klasických i online podujatí a online katalógu knižnice. V porovnaní s predchádzajúcim rokom knižnica evidovala **v roku 2022 o 2 011 viac návštevníkov.**

Prehľad výpožičiek
Medziročné porovnanie 2022 – 2021

Výpožičky celkom	r. 2022	r. 2021	Rozdiel r. 2022/2021
	68 827	69 782	- 955
z nich pre deti	18 739	17 011	+ 1 728
Výpožičky periodických publikácií	11 333	13 788	- 2 455
Prezenčné výpožičky	2 230	2 527	- 297
Výpožičky e-knín	150	197	- 47

Z ročného plánu **80 000** výpožičiek v hodnotenom období knižnica zaevidovala **68 827** výpožičiek, čo predstavuje plnenie z ročného plánu na **86,03 %**. V porovnaní s rokom 2021 knižnica zaznamenala **pokles o 955 výpožičiek.**

Nepodarilo sa splniť celkový plán počtu výpožičiek, dôvodom bola komplexná revízia KF, kedy bola knižnica tri týždne pre verejnosť zatvorená. Ďalším dôvodom boli obmedzenia voľného vstupu do knižnice počas výmeny mobiliáru v oddelení beletrie a náučnej literatúry v mesiacoch január-február. KIS boli poskytované formou výdajného miesta vo vestibule knižnice.

Prepočet výpožičiek
Medziročné porovnanie 2022 - 2021

Výpožičky na 1 obyvateľa		Výpožičky na 1 používateľa	
r. 2022	r. 2021	r. 2022	r. 2021
6,88	6,93	32,90	39,07

Kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia

Kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia sú dôležitou súčasťou knižničnej práce, ktorými knižnica podporuje a zdôrazňuje dôležitosť čítania a spoločenské záujmy používateľov. Podujatia sú zamerané na všetky vekové skupiny s dôrazom na detského čitateľa, ako sú informačné prípravy, besedy o knihách, besedy s autormi, tematické besedy pre školy, literárne kvízy a súťaže, výstavy, zážitkové hodiny (regionálna výchova), komunitné stretnutia, výtvarné súťaže či tvorivé dielne. Knižnica zorganizovala **celkovo 254 podujatí s účasťou 8 124 návštevníkov**. V porovnaní s rokom 2021 je to o 79 podujatí viac a o 478 viac návštevníkov.

Významné podujatia na podporu čítania v r. 2022:

Bestsellery Jozefa Banáša

Gustáv Murín – Laboratórium

Výlet do sveta kníh s Braňom Jobusom

Čítanie s pánom Mrkvičkom

Beseda so spisovateľkou historických romancí Janou Pronskou

Kde bolo, tam bolo...

Vedomostná súťaž k Medzinárodnému dňu Rómov

Odborný seminár Kríza čítania, je čítanie v kríze?

Pavlovičov literárny Svidník

Leto s knihou

Svidník, moje mesto

Prečítané leto

Beseda so spisovateľkou Andreou Rimovou

Krst zbierky básní regionálnej autorky Alexandry Pagáčovej

Stretnutie s Annou Poráčovou a Máriou Mačoškovou

Osmijankova literárna záhrada

Ľudmila Priputníková

Oddelenie ako ho (ne)poznáte

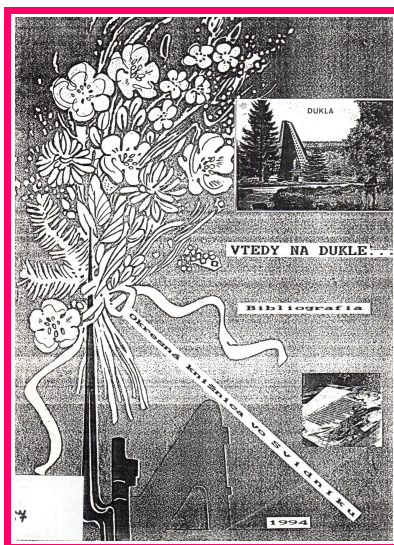
V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný podduklianský región – jeho históriu a súčasnosť, malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí žijúcich práve v tejto oblasti Slovenska. Veríme, že si čtení čitatelia a ctené čitateľky nájdu cestu do knižnice a načerpajú a prehľadajú svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

REGIONÁLNE BIBLIOGRAFIE

V predchádzajúcom čísle nášho časopisu sme vám predstavili bibliografie ako ďalší typ dokumentov, ktorý sa nachádza v oddelení bibliografie a regionálnej literatúry. Načreli sme do univerzálnych tematických, retrospektívnych a súbežných bibliografií vydaných na Slovensku. Za ich tvorbou stáli renomovaní slovenskí bibliografi a bibliografky či knihovníci a knihovníčky.

Popri spomínaných typoch bibliografií osobitné miesto patrí regionálnym bibliografiám, ktoré sú prostredníctvom bibliografických odkazov zdrojom poznávania regiónu vo všetkých jeho oblastiach, či už sú to udalosti, osobnosti, spoločenský, politický, hospodársky alebo kultúrny život, nevynímajúc jeho históriu. Registrujú množstvo informácií o literatúre a ostatných dokumentoch týkajúcich sa daného regiónu.

Významom každej bibliografie, a teda aj regionálnej, je z registrovaných sekundárnych odkazov na primárne informačné zdroje (knihy, články a iné dokumenty) získať o nich informácie, vyhľadať dané dokumenty a použiť ich napr. pri spracovávaní publikácií a iných literárnych prác alebo ich preštudovať a takto získať vedomosti o svojom regióne. Práve v tom je jedinečnosť týchto bibliografií. Často bibliografie neobsahujú len súpis literatúry, ale sú obohatené o hlbšie tematické spracovanie danej témy, osobnosti alebo udalosti. A to výrazne obohacuje obsahovú stránku bibliografií.

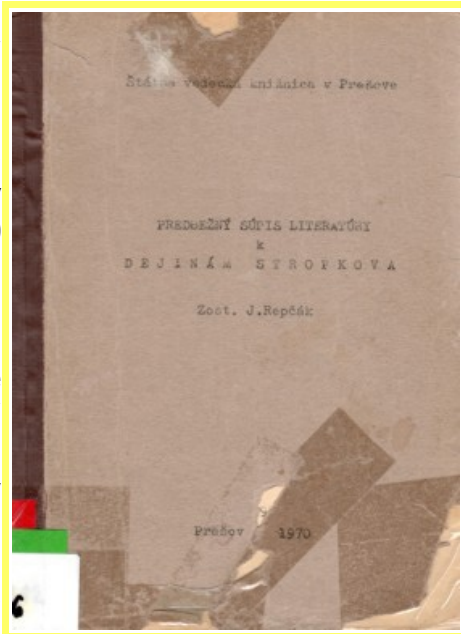

V dnešnom čísle vám predstavíme niekoľko regionálnych bibliografií, ktoré sa nachádzajú v našom regionálnom knižničnom fonde.

S naším regiónom sa neodškriepiteľne spája jedna z najťažších vojenských akcií 2. svetovej vojny – Karpatsko-duklianska operácia, ktorá bola vlastne začiatkom národnooslobodzovacieho boja. Práve

k 50. výročiu spomínanej operácie sa viaže aj bibliografia vydaná k tomuto výročiu. Bibliografia bola vydaná v roku 1994 pod názvom **Vtedy na Dukle...** Zostavila ju bibliografka Emília Kudlová a vydala Okresná knižnica vo Svidníku – dnešná Podduklianska knižnica. Obsahuje výber záznamov z článkov o Karpatsko-duklianskej operácii, ktoré vydala slovenská a česká tlač od roku 1989 do roku 1993 s cieľom priblížiť záujemcom a záujemkyniam aj materiály publikované po roku 1989 vôbec po prvýkrát. Záznamy sú radené chronologicky a obsahujú stručnú anotáciu. Pre ľahšiu orientáciu poslúži aj menný a personálny register.

Ďalším vzácnym kúskom na našom oddelení je **Predbežný súpis literatúry k dejinám Stropkova**, ktorý bol zostavený na vyžiadanie. Súpis vyšiel v roku 1970 pod záštitou Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. Zostavovateľ Ján Repčák bol významný bibliograf, knihovník a vlastivedný pracovník. Taktiež bol významnou osobnosťou kultúrneho a vedeckého života v Prešove a na východnom Slovensku. Súpis zachytáva rozsiahlejší chronologický záber od praveku až po vtedajšie obdobie socializmu. Obsahuje 290 bibliografických záznamov a dopĺňa ho aj menný register.

Ako sme už spomínali v úvode, regionálne bibliografie zachytávajú rozličné oblasti života. Bibliografiou, ktorá zachytáva významný aspekt kultúrneho a folklórneho rozmeru života nášho regiónu, je práve výberová bibliografia **Svidník spieva a tancuje: výberová bibliografia k 35. Slávnostiam kultúry ukrajinských pracujúcich ČSSR**

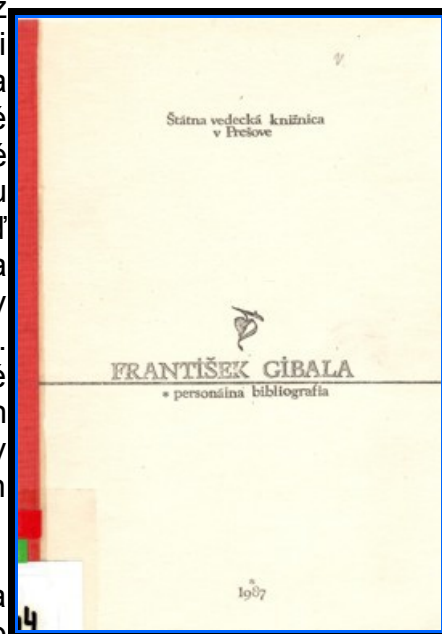
vo Svidníku, dnes známe pod názvom Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska. Bola vydaná v roku 1989. Slávnosti sa konajú každoročne už od roku 1956 a sú najstarším folklórnym festivalom na Slovensku. Festival prezentuje ľudové tradície a kultúru pôvodného etnika na severovýchode Slovenska. Zostavovateľkou je znova Emília Kudlová, bibliografka Okresnej knižnice vo Svidníku. Toto dielo dokumentuje 34 rokov konania Slávností prostredníctvom kníh a článkov pochádzajúcich z materiálov fondu Okresnej knižnice. Záznamy v bibliografii sú čiastočne anotované, pri každom prameni je uvedený skrátený bibliografický popis – rok vydania, číslo, prípadne dátum a strana. Knihy sú radené abecedne podľa mena autora. Články z novín a časopisov sú radené chronologicky. Pre ľahšiu orientáciu poslúži menný register a register folklórnych súborov, ktoré boli v použitých materiáloch spomínané. V časti *Kaleidoskop histórie festivalov* je uvedený stručný priebeh Slávností za 29 rokov. V bibliografii boli použité aj básne ukrajinských

spisovateľov žijúcich na Slovensku, ktoré sú citované v použitej literatúre.

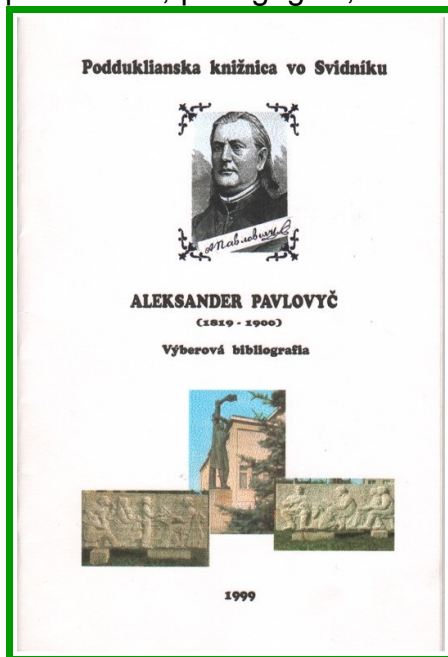
Medzi regionálne bibliografie, nachádzajúce sa v našom fonde, patria aj rôzne personálne bibliografie venované osobnostiam, ktoré sú nejakým spôsobom späté s týmto regiónom. Nemusia to

byť len osobnosti, ktoré sa tu narodili, ale aj také, ktoré akoukoľvek formou prispeli k rozvoju nášho regiónu či akosi inak zanechali stopu v našom povedomí.

Takouto personálnou bibliografiou je bibliografia nesúca názov **František Gibala: personálna bibliografia**. Zostavili ju Božena Šmelková a Marta Hrebíčková a vydala ju Štátna vedecká knižnica Prešov v roku 1987. Ako už samotný názov napovedá, je venovaná práve Františkovi Gibalovi, akademickému sochárovi, narodenému 5. apríla 1912 v Krajnej Poľane (okres Svidník). Jeho umelecké majstrovstvo, prínos a osobnosť boli v roku 1972 ocenené titulom Zaslúžilý umelec a jeho tvorba je významnou súčasťou československého výtvarného umenia. Hneď v úvode bibliografie sa zoznámime so životopisom Františka Gibalu. Bibliografia samotná obsahuje 681 záznamov o živote a diele umelca v rozmedzí rokov 1939 – 1978. Záznamy sú rozdelené do piatich kapitol. Kapitoly sú radené chronologicky, len kapitoly o jeho výtvarných dielach a reprodukciách sú usporiadané abecedne podľa názvov diel. Veľkým pomocníkom je aj zoznam excerpovaných periodík a register mien.

Ďalšia personálna bibliografia, ktorú si predstavíme, vyšla na znak úcty k Alexandrovi Pavlovičovi. Prežil 36 rokov vo Svidníku, kde je aj pochovaný. V dejinách mu patrí čestné miesto ako spisovateľovi, publicistovi, pedagógovi, folkloristovi, kňazovi a národnému buditeľovi Rusínov-Ukrajincov.

Preto pri príležitosti 180. výročia narodenia v roku 1999 vydala Podduklianska knižnica vo Svidníku výberovú bibliografiu jeho života a tvorby pod názvom **Aleksander Pavlovyč (1819 – 1900): výberová bibliografia**. V mene Podduklianskej knižnice ju zostavila Emília Kudlová a obsahuje 194 záznamov. Bibliografia obsahuje úvod, redakčné poznámky, Pavlovičov životopis a následne samotné bibliografické záznamy rozdelené do piatich kapitol (I. Knižná a rukopisná tvorba; II. Tvorba v periodikách, zborníkoch a kalendároch; III. O živote a tvorbe Aleksandra Pavloviča; IV. Poézia venovaná Alexandrovi Pavlovyčovi a V. Pavlovyč a súčasnosť. Pamätihodnosti a podujatia venované pamiatke A. Pavlovyča). Jednotlivé kapitoly a podkapitoly sú doplnené o zaujímavé fakty a informácie a niektoré sa ešte delia na menšie, prehľadnejšie podkapitoly. Na konci sa nachádzajú zoznam použitých prameňov a, samozrejme, menný register, dokonca aj predmetový register.

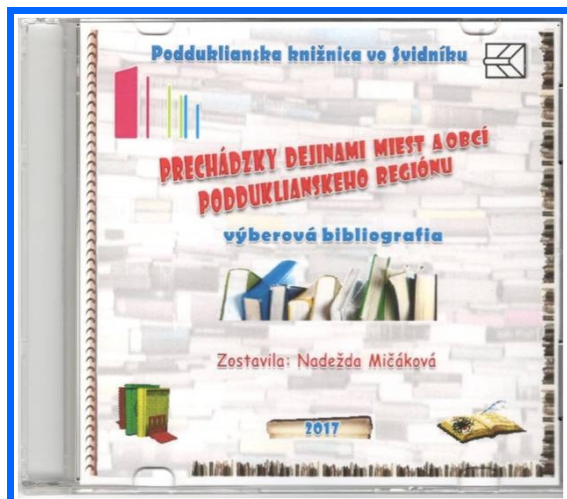
Zaujímavosťou je, že Alexandrovi Pavlovičovi je vo Svidníku postavený pamätník, ktorého autorom je práve akademický sochár Fraňo Gibala, o ktorom bola predchádzajúca personálna bibliografia.

Všetky vyššie spomínané bibliografie boli vydané v klasickej papierovej forme. Avšak bibliografie môžu byť vydané aj na CD disku vo forme prezentácie. Presne tak ako nasledujúce dve, ktoré si spomenieme. Obe vydala Podduklianska knižnica vo Svidníku a zostavila ich Nadežda Mičáková.

Prvou, ktorej sa budeme venovať, je bibliografia ***Prechádzky ulicami môjho rodného mesta: odporúčajúca bibliografia***, ktorá uzrela svetlo sveta v roku 2014. Na tomto CD je predstavených 41 ulíc, ktoré sa nachádzajú v meste Svidník. Pri každej ulici sa spomína, podľa čoho alebo koho bola ulica pomenovaná, mapa ulice, fotografia časti ulice a pri niektorých uliciach je uvedený aj zoznam významnejších objektov, ktoré sa na nej nachádzajú. V závere je uvedený zoznam prameňov použitých pri zostavovaní bibliografie.

Druhou bibliografiou vydanou na CD disku je bibliografia s názvom ***Prechádzky dejinami miest a obcí Podduklianskeho regiónu***. Ide o výberovú bibliografiu vydanú v roku 2017. Ako už hovorí zostavovateľka v úvode: „Snahou každého človeka by malo byť poznanie minulosti okolia, v ktorom žije... História národa kráča ruka v ruke s budúcnosťou človeka...“ V tejto bibliografii nájdete súpis 82 publikácií, letákov a informačných materiálov, ktoré dovedy vyšli o 3 mestách a 47 obciach nášho regiónu. Záznamy sú radené abecedne podľa názvu. Najprv zostavovateľka opísala mestá a obce Svidníckeho okresu a potom okresu Stropkov. Opisy jednotlivých miest a obcí obsahujú krátke informácie o erbe, vlajke, histórii, prírodných podmienkach a o publikáciách s krátkou anotáciou, ktoré boli vydané o danom meste alebo obci. Všetky tieto materiály sa nachádzajú vo fonde Podduklianskej knižnice vo Svidníku. Tiež obsahuje mnoho hypertextových odkazov, ktoré čitateľov a čitateľky odkázu na konkrétne internetové zdroje. Na konci sa nachádzajú aj menný a názvový register a, samozrejme, zoznam prameňov.

Len ten, kto siahne po uvedených bibliografiách, môže zistiť, akým nenahraditeľným informačným zdrojom sú. Bez nich by nebolo možné zistiť, čo všetko bolo napr. o našom regióne na túto tému spracované, vydané, uvedené či poznamenané. Preto vás veľmi radi privítame na našom oddelení a poskytneme vám literatúru, ktorá je uvedená v týchto bibliografiách.

Stanislava Volčková

Použitá literatúra:

Bibliografie uvedené v článku

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im **REGIONÁLNE OSOBNOSTI**. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Ján KOST'

„Čo by to bol za život, keby sme nemali odvahu niečo skúsiť?“
Vincent van Gogh

Pri obnove mierového života po 2. svetovej vojne na východnom Slovensku bolo najdôležitejšou úlohou odmiňovanie oblasti. Po ústupe bojujúcich vojsk z Duklianskeho priesmyku neexistovala cesta, ktorá by nebola zamínovaná a nevyžiadala by si krutú daň na bezbrannom civilnom obyvateľstve. Napríklad úsek Dukla – Nová Sedlica, dlhý 80 kilometrov, pokrývali viac ako 2 milióny v zemi uložených mín.

Jedným z tých, ktorí riskovali vlastné životy a odmiňovali oblasť, bol aj bývalý major **Ján Kost'**. V súkromnom živote veľmi skromný a priateľský človek nadovšetko milujúci svoje rodisko a celý podduklianský kraj.

Narodil sa 23. januára 1928 v obci Kečkovce (okres Svidník) a zomrel 4. mája 1987 v Košiciach.

V dnešnej dobe jeho meno už strednej a mladej generácii nič nehovorí, ale tesne po vojne sa tento človek významne zapísal do histórie ťažkých povojnových dní, keď bol kraj pod Duklou doslova posiaty tisíckami mín. Riskoval vlastný život pri odstraňovaní mín a iných frontových nástrah nielen v našom regióne, ale aj po celom východnom Slovensku a pričínal sa o jeho mierové budovanie. V tejto práci sa mohol zmyliť len RAZ.

Po vojne sa ako 18-ročný dobrovoľne prihlásil do armády na odstraňovanie mín v poliach

podduklianskeho regiónu a celého východoslovenského kraja. Zneškodnil tony nebezpečnej munície a časť z nej zdelaboroval pre dnešné Vojenské historické múzeum, v tej dobe známe pod názvom Dukelské múzeum. Práve tieto exponáty sú dodnes pýchou múzea, nie len slovenskou, ale niektoré dokonca aj európskou múzejnou raritou.

Medzi takéto unikáty patrí napríklad sovietska reaktívna strela, vo vojenskom slangu známa ako „Andrjuša“, ktorú pre múzeum sám zneškodnil v Údolí smrti. Táto strela bola počas vojny veľmi dobre utajovaná a používala sa na dobýjanie železobetónových obranných opevnení. Trápil sa s ňou viac ako hodinu a pri uvoľňovaní hrotu, kde sa nachádzala rozbuška, používal typické jednoduché náradie – oceľový sekáč. Stačila by sekunda nepozornosti či pár milimetrov vedľa a nezostala by po ňom ani stopa. Spoločníkmi mu vtedy boli traja pracovníci Dukelského múzea (P. Krnáč, I. Mindoš a J. Rodák), ktorí v rokline čakali, ako to dopadne. Keď Ján Košť prácu dokončil, víťazoslávne si zaspieval svoju obľúbenú rusínsku pesničku:

„Nerubaj liščinu, naj ša zelenije, neber paradnicu, naj ša vystarije ...“

tá bola signálom, že všetko dobre dopadlo. Potom nasledoval jeho zaužívaný rituál. Dal si frontovú dávku „životabudiča“ vo forme 1 dcl borovičky, ktorú vypil na ex.

„... aj napriek riziku urobil som to pre múzeum, aby zostala po mne pamiatka.“

To bolo Jankove vyjadrenie na to, prečo sa rozhodol pre niečo také nebezpečné. Táto originálna pamiatka sa zachovala dodnes. Lektori múzea túto historku rozprávali veľmi radi svojim návštevníkom.

Ďalší z jeho zážitkov sa viaže k príhode v Nižnej Pisanej, kde v 60. rokoch družstevníci rozorávali pole a použili aj buldozér, ktorý narazil na mínu. Po oznámení tohto nálezu Verejnej bezpečnosti prišli pyrotechnici z Košíc na čelo s Jánom Košťom. Na tomto mieste potom našli ďalších 150 protitankových mín poukladaných vedľa seba v súvislom rade. Bolo to práve na úseku, kde prebiehali najťažšie tankové boje v Údolí smrti. Medzi iné jeho príhody patrí tá z Duklianskeho priesmyku z roku 1967, keď sa pri výstavbe pamätníka ženistom našlo 85 kusov delostreleckých granátov, alebo príhoda z roku 1971, keď sa pri rekonštrukcii pôvodnej vyhlídkovej veže na Dukle našlo ďalších 160 kusov delostreleckých granátov a inej munície.

Keď sa po vojne v Nižnom Komárniku stavali nové domy a chýbali kamene do spevnenia základov, v niektorých prípadoch tam ľudia dávali práve nevybuchnuté delostrelecké granáty a inú muníciu. Domy na takýchto základoch stoja dodnes a aj v súčasnosti, keď sa na duklianskom bojisku pripravuje nová stavba, najprv musí byť vykonaný pyrotechnický prieskum, keďže stále môže dôjsť k výbuchu.

Vojnová munícia sa vo veľkej miere zvykla zužitkovať aj pre životné potreby. Napríklad dláto zvyklo mať rukoväť z nábojnice aj štetec na natieranie bol z nábojnice, do ktorej bola prichytená sršť z konského chvosta. Z nábojníc sa zhotovovali tepané vázy, popolníky, kahance a iné. Dlhé roky po vojne sa pri domácich zabíjačkách používali nemecké a slovenské bodáky, rozpoltená vojenská fľaša sa používala na cedenie halušiek. Letecké kontajnery na muníciu slúžili ako krmidlá, nemecké a sovietske prilby sa používali na napájanie hydiny a slovenské prilby zasa na okopávanie zemiakov ako motyky.

Vďaka Jánovi Kostovi sa dodnes množstvo upravených povojnových exponátov zachovalo v zbierkach Vojenského múzea vo Svidníku, ktoré reprezentujú využitie frontovej munície v mierových podmienkach. Okrem týchto exponátov zanechal aj viac ako tisíc negatívov, kde je zdokumentovaná vojnová munícia, ktorú vlastnoručne zlikvidoval. Takáto fotodokumentácia sa na Slovensku nikde inde nenachádza.

Práca nebola Jankovým jediným koníčkom. Okrem nej vo voľnom čase tepal vo svojej chatke v Čermeli pri Košiciach do nábojníc rôzne ľudové motívy typické pre jeho rodisko. Zvlášť silný vzťah mal k rusínskemu folklóru a rusínskych tradíciám, ku ktorým sa hrdo hlásil po celý život.

Kraj pod Duklou prirástol Jánovi Kostovi k srdcu nielen preto, že sa tu narodil, ale aj preto, že tu zachránil životy mnohým ľuďom pred frontovou muníciou. Jeho meno ostane navždy späté s likvidáciou frontového nebezpečenstva.

Stanislava Volčková

Použitá literatúra

Rodák, Jozef: Pozabudnutí hrdinovia : vojnové a povojnové príbehy / Jozef Rodák. - [Prešov] : Adin, 2012. - 136 s. - ISBN 978-80-89-540-19-8.

Rodák, Jozef: Major Ján Kost' ako ho nepoznáme : Rodák z Kečkoviec sa do histórie zapísal veľkými písmenami / Jozef Rodák. In: Podduklianske noviny. - Roč. 3, č. 35 (2002), s. 8.

Rodák, Jozef: Osobnosť z Podduklianskeho kraja ako ju nepoznáme / Jozef Rodák. In: Podduklianske novinky. - Roč. 18, č. 19 (2019), s.10. - ISSN 1337-6187.

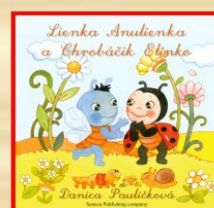
Jurková, Viera: Zo zbierok Vojenského historického múzea / Viera Jurková a kolektív. – Bratislava : Vojenský historický ústav, 2010. - 279 s. – ISBN 978-80-89523-69-6.

Knižné novinky 2023

Publikácie uverejnené v tomto čísle časopisu boli zakúpené do Podduklianskej knižnice vo Svidníku s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

PAULIČKOVÁ, Danica
Lienka Anulienka a Chrobáčik Elinko. -
Bratislava : Seneca Publishing company,
2022. - 14 s.

Príbeh malej lienky Anulienky, ktorá žije s mamičkou v lese, nájde si kamaráta Elinka a spolu s ostatnými chrobáčkami zažívajú množstvo dobrodružstiev.

GAĽOVÁ, Marcela : Muži s vôňou. -
Bratislava : Marenčin PT 2023. - 286 s.

Román pre ženy, ale nie len pre ne... Zrkadlí túžbu po osudovej láske, uprostred zápasu so zradou, sklamaním a strachom z osobného zlyhania. Hľadanie spriaznenej duše, vnútornej slobody a odpustenia, to všetko je prítomné v príbehu troch žien, ktorých osudy sa v jednom okamihu pretnú. Tento životný zvrät odhalí skryté tajomstvo a bude natoľko závažný, že vystaví hlavnú hrdinku veľkej skúške odvahy. Dokáže sa vyrovnať s realitou, ktorá presahuje jej chápanie?

LUCINKIEWICZOVÁ, Katarína

Medená krajina : o Španodolinskom poklade a o tom, ako sa z lesného škriatka stal permoník. - Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2022. - 86 s.

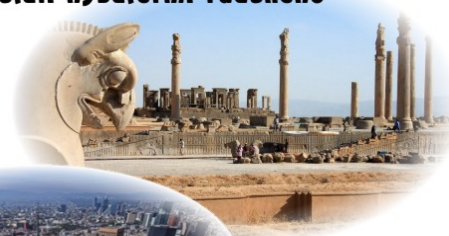
Bola raz jedna krajina. Nebola to len taká obyčajná krajina. Bola to krajina medená. Rástli v nej storočné lipy, vysokánske jedle a smrek. V lese z trávy a zeleného machu vykukali klobúčiky červených muchotrávok, ale aj iných voňavých lesných húb. Hustý les prenikavo voňal ihličím, vlhkou zemou a machom. Na jeseň sa vietor pohrával s farebným listím, prežiareným teplým slnkom babieho leta. Občas sa obloha zatiahla a na suchú zem padali ťažké dažďové kvapky, ktoré v okamihu vytvárali veľké mláky. Rady sa v nich kúpavali roztapašné vrabce. V zime sa zase na oblohe vznášali veľikánske snehobiele vločky a fúkal silný, štekľivo mrazivý vietor.. Vysoko v horách, v tmavých lesoch, bola ukrytá jedna malá osada. V nej boli postavené domčeky z kameňa a dreva, ktoré sa čupili na strmých svahoch údolia. Žili v nich baníci so svojimi rodinami.

Úžasná veľkomestá : príbehy nezajímavějších měst světa. - Praha : Euromedia Group, 2022. - 333 s.

Navštívte 100 najvýznamnejších veľkomiest sveta! Bohato ilustrovaná publikácia ponúka čitateľom fascinujúci pohľad na udalosti a osobnosti, ktoré v priebehu dejín utvárali mestá, v ktorých žijeme alebo sme žili. Prezradia vám viac nielen o ich histórii, ale aj o umení, architektúre, obchode a politike. Ktorá staroveká civilizácia založila predchodcu Mexico City? Prečo boli Benátky bránou k Východu? Čo bola belle époque a ktoré mesto ako prvé vybudovalo kanalizáciu? Detailne sa zoznámite s mestami ako Persepolis, Paríž, Viedeň, Praha, Amsterdam, Tokio, Dubaj alebo Mexico City a dozviete sa, čím sa stali hýbatelmi ľudského pokroku.

Nadežda Mičáková

Knihovnícke všeličo

Kniha, knižnica, ľudia okolo kníh a knihovníci patria už po stáročia neodmysliteľne k sebe. A o tom je aj nová rubrika v našom časopise, v ktorej uverejňujeme zaujímavosti, postrehy, informácie, tipy, inšpirácie, rozhovory, kuriozity z domova a zo sveta, týkajúce sa písaného slova, sveta kníh, knižníc a ľudí spojených s nimi. A keďže tento proces poznávania nikdy nekončí, aj kúzlo poznávania trvá a naďalej láka...

Svet kníh skrýva množstvo zaujímavostí

Tretí mesiac v roku býva už tradične spätý s knihou. Viete však prečo je tomu tak? Musíme sa vrátiť do roku 1955, kedy sa na počesť [Mateja Hrebendu Hačavského](#) po prvýkrát vyhlásil [marec mesiacom kníh](#). Hrebenda sa do československej histórie zapísal najmä ako popredný rozširovateľ slovenských a českých kníh. Taktiež urputne bojoval o zmenu myslenia voči knihám a čítaniu. V tých časoch totižto mnohí považovali čítanie kníh za nepotrebnú vec, určenú len pre vzdelancov. Zároveň počas prvého marcového týždňa prebieha aj [Týždeň slovenských knižníc](#). Marec jednoducho bez diskusie patrí knihám a my vám preto prinášame niekoľko zaujímavostí z knižného sveta.

Najväčšia kniha na svete

Za najväčšou knihou na svete nemusí našinec cestovať až tak ďaleko. Titul [This is Prophet Mohammed](#) (Toto je prorok Mohamed) nájde totižto každý v Dubaji. O tom, že ide skutočne o najväčšiu knihu na svete, svedčia jej rozmery – 5 x 8,06 metra a váha viac ako 1 500 kg. 429-stranová kniha, ktorú v roku 2012 odhalila spoločnosť Mshahed International Group obsahuje príbehy a životné úspechy proroka Mohameda.

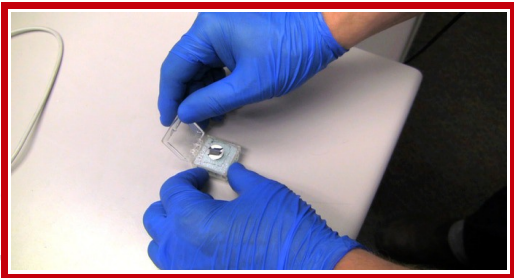
O titul najväčšia kniha, i keď nie taktiež mohli uchádzať aj obklopujúce [pagodu Kuthodaw v mramorových blokoch](#), ktoré šírkou 1,07 a s výškou 1,53 príbeh o tripitake.

v pravom slova zmysle, by sa obrovské kamenné tabule [Mjanmarsku](#). Viac ako 700 obsahujú až 1 460 stránok so metra, rozprávajú starodávny

Najmenšia kniha na svete

Ak sa pozrieme na opačný koniec tejto mierky, budeme asi pravdepodobne tiež veľmi prekvapení. Najmenšou doteraz vyrobenou knihou, ktorej spracovanie stálo rekordných 15 000 \$, je mikrotabietová kniha s názvom **Tenny Ted from Turnip Town** vyrezaná do čistého kryštalického kremíka. Rozmery knihy sú 70 na 10 mikrometrov, preto na jej prečítanie budete určite potrebovať elektrónkový mikroskop.

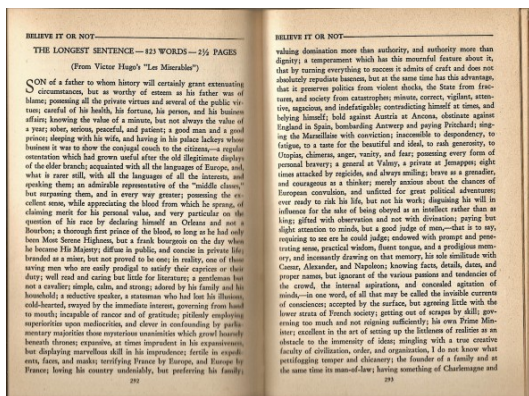
Najčítanejšia kniha na svete

Toto prvenstvo bezpochyby patrí **Biblii**. Koncom roka 2001 existovali na svete preklady Biblie do 2 287 jazykov a nárečí! Zo všetkých prekladov išlo v 392 prípadoch o preklady celej Biblie, v 1 012 o preklad Nového zákona a zvyšok tvoria preklady jednotlivých častí, najmä evanjelií. Druhú priečku kategórie najčítanejšia kniha na svete obsadzujú **Citáty z diela predsedu Mao Ce-Tunga**. Z malej červenej knižky, ktorá obsahuje prejavy, citáty a vyhlásenia bývalého predsedu Čínskej komunistickej strany Mao Ce-Tunga bolo vytvorených už viac ako 820 miliónov výtlačkov. Len pre porovnanie, pri Biblii sa uvádza číslo 4-5 miliárd.

Najdrahšia kniha na svete

Asi vás neprekvapí, že najdrahšiu knihu na svete vlastní jeden z najbohatších ľudí Bill Gates. Pre niekoho môže byť najdrahšia kniha na svete presne tá, ktorú má doma v knižnici, ak sa však pozrieme na reč peňazí, Bill Gates v roku 1994 kúpil **Codex Leicester** (Leicesterský rukopis) od Leonarda da Vinciho za rekordných 30,8 milióna \$. A tomu sa už naozaj povie poriadny balík investovaný do kníh.

Najdlhšia veta v literatúre

Podme sa však pozrieť aj na celkom netradičné prvenstvá. Čo myslíte, koľko slov má najdlhšia veta v knihe? Je to presne **823 slovná veta** románu Victora Huga **Bedári**, ktorá v knihe zaberá 2,5 strany.

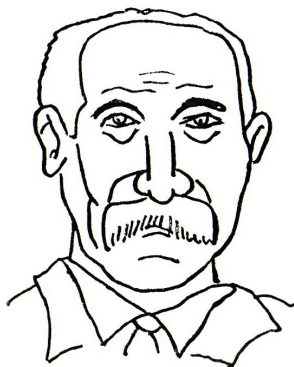
pokračovanie nabadúce

Zdroj: <https://mojakultura.sk/svet-knih-skryva-mnozstvo-zaujímavosti/>

Úsměvy osobností

**„Stratený je deň nášho života,
keď sme sa nezasmiali“
S. Chamfort**

Úsmev možno pokladať za najkrajší výraz na ľudskej tvári. Zbližuje, robí svet krajším a každý ho má iný. Slávni ľudia sa nám zdajú takmer dokonalí, zdá sa, že sa okamžite stali slávnymi, alebo sa nevedia dostať do vtipných a smiešnych situácií. Ale v skutočnosti sú to tí istí ľudia, ako všetci ostatní. Nie všetci hneď pochopili, v čom presne sú talentovaní, a niektorí sa hneď nedočkali uznania. Keď čítame o nich zaujímavé príbehy, začneme s nimi zaobchádzať nielen ako so špeciálnymi osobnosťami, ale aj ako s ľuďmi, ktorí sa môžu myliť, dostať sa do smiešnych situácií a dosiahnuť svoje ciele. Vybrali sme niekoľko úsmevných príbehov zo života slávnych svetových spisovateľov.

DOYLE sa pristavil pri stánku s knihami. Predavač mu ponúkol celý rad kníh, ale stále počul rovnakú odpoveď: „To som čítal“. Nakoniec predavač vytiahol akúsi knihu spod pultu a riekol:

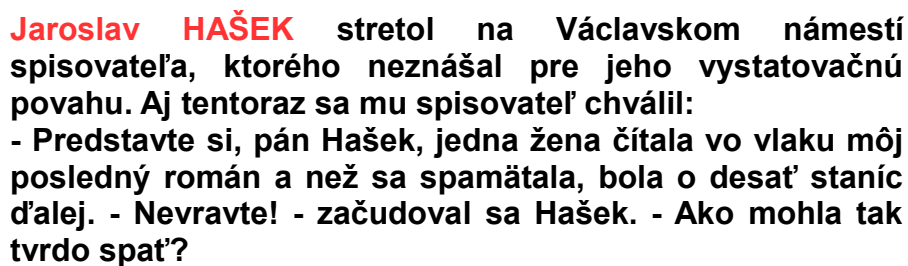
- Túto ste určite nečítali. Je to posledné dielo Conana Doylea o špiritizme. Včera vyšla.
- Máte pravdu, - odpovedal spisovateľ, nečítal som ju. Ja som ju iba napísal.

DUMAS raz cestoval do Nemecka. Nevedel sa však dohovoriť, pretože nepoznal ani jedno nemecké slovo. V ktoromsi hostinci si objednal šampiňóny. Keď už príliš dlho čakal, pochopil, že mu hostinský nerozumel. Zavolať ho a svoje želanie mu nakreslil. O chvíľu sa hostinský vrátil a podával mu dážnik.

Istému nadutému šľachticovi, ktorý Dumasa posmešne nazval negrom, slávny francúzsky spisovateľ odvetil:

- Áno, pane, nepopieram, že môj otec bol mulat, starý otec černochoch a praotec opica. Lenže môj rodokmeň končí práve tam, kde sa váš začína.

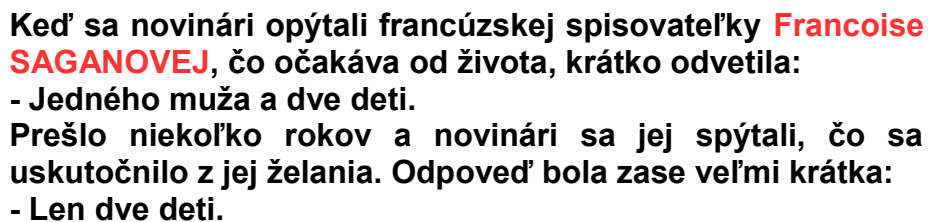

Raz v spoločnosti rozprával Hašek zaujímavé historky zo svojho života. Vtom niekto poznamenal: „Vy ste toho zažili! Škoda, že si nepíšete denník!“ „To sa nedá,“ odpovedal Hašek, „ja som to všetko zažil v noci!“

[illegible]

Alexander Sergejevič PUŠKIN bol ešte mladý, keď sa v Petrohrade vybral na ples. Vyzval hneď do tanca peknú mladú dámu. Krásavica si povýšenecky Puškina premerala a odpovedala mu:

- S diet'at'om netancujem!
- Prepáčte, madam, nevedel som, že čakáte potomka.

[illegible][illegible]

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda : Humorne o knihách, knižniciach a ľudoch okolo kníh. Svidník : Okresná knižnica Svidník, 1993. 35 s. ISBN 80-85147-11-4 .- Poznámka: ilustrácie Ján Halčík

Knižnice z rôznych kútov sveta

UTAH BOOKMOBILES

„Široko používaný a obľúbený, každý deň meníme životy ľudí.“

Bookmobile (bibliobusy) sú neoddeliteľnou a dôležitou súčasťou knižničných služieb v Spojených štátoch a už viac ako 100 rokov poskytujú informácie, technológie a zdroje pre celoživotné vzdelávanie Američanom všetkých spoločenských vrstiev.

Štátna knižnica v Utahu pracuje na rozvoji a propagácii knižničných služieb a rovnakého prístupu k informáciám a knižničným zdrojom pre všetkých obyvateľov Utahu.

Bookmobile sú službou poskytovanou na základe zmluvy o spolupráci so Štátnou knižnicou v Utahu a miestnymi okresmi a mestami. Poskytujú úplné knižničné služby občanom žijúcim vo vidieckych komunitách vrátane: Garfield, Iron, Kane, Piute, Sanpete, Sevier, Wayne a Utah okresov a mesta Vernon v okrese Tooele.

Bookmobiles poskytujú služby verejnej knižnice ľuďom vo veľkej časti vidieka Utahu, ktorí nemajú prístup ku „kamennej“ knižnici vrátane služieb pre inštitúcie, ako sú školy, centrá pre seniorov, vzdelávacie centrá pre dospelých, rehabilitačné zariadenia, ba aj nápravno-výchovné ústavy.

Fond pozostáva približne z 5 000 dokumentov a zodpovedá širokej škále používateľov. Bookmobile prejde ročne viac ako 100 000 míľ.

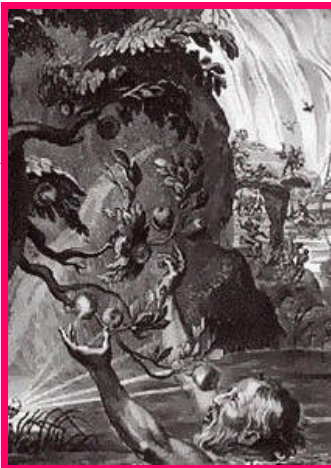
Zdroj: <https://library.utah.gov/>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

TANTALOVE MUKY

Tantalos – syn najvyššieho boha Dia. Grécka báj hovorí o strašnom treste, ktorým boh Zeus potrestal smrteľníka Tantalosa, ktorý bol kráľom v maloázijskej (Zeus). Preto ho vládca Olympu mohol zúčastňovať na ich vnášal svoj vtip. Ako smrteľník bohov, a tak stratil k nim úctu. Ľuďmi, pričom z Olympu vynášal nemali dozvedieť. Okrem toho si sú vševediaci, ako o sebe tvrdia. zabiť a upiecť syna Pelopa a ale jedla sa nedotkli. Urazení a jeho domu. Zeus za to Tantalosom zomrieť a v podsvetí stál vo no keď si chcel uhasiť smäd, suchej zemi. Potom sa hladina vody opäť zdvihla. Súčasne mu nad hlavou viseli konáre so šťavnatým, krásnym ovocím, no len čo po ňom siahol, aby ukojil hlad, vietor konár rozkolísal a zdvihol natoľko, že na ovocie nedočiachol. Trpel teda večným smädом a hladom. Toto utrpenie Tantalosa umocňoval aj strach z balvana, ktorý visel nad jeho hlavou a hrozil, že ho každú chvíľu privalí. *Za pýchu, škodoradosť a márnomyseľnosť bol Tantalos strašne potrestaný a jeho, teda Tantalove muky, sú dodnes symbolom veľkého utrpenia.*

Zdroj: <https://anticka-civilizacia.webnode.sk/products/tantalove-muky/> - foto

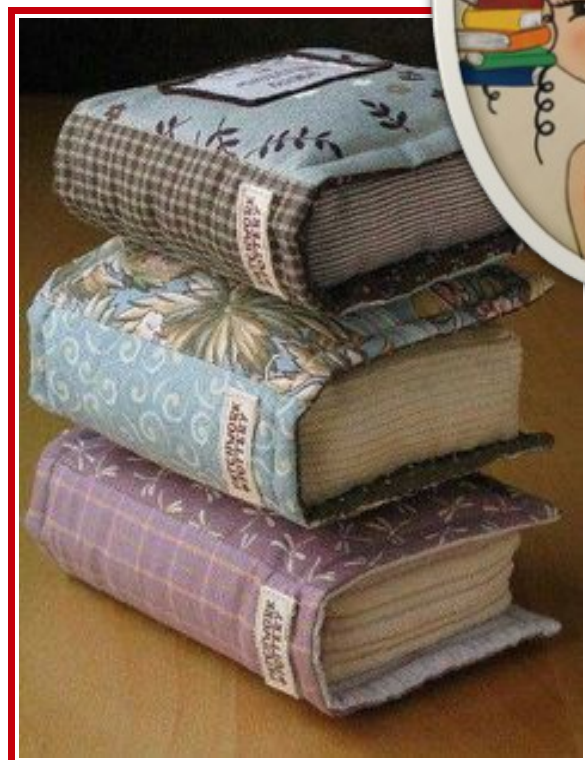
TERMINUS

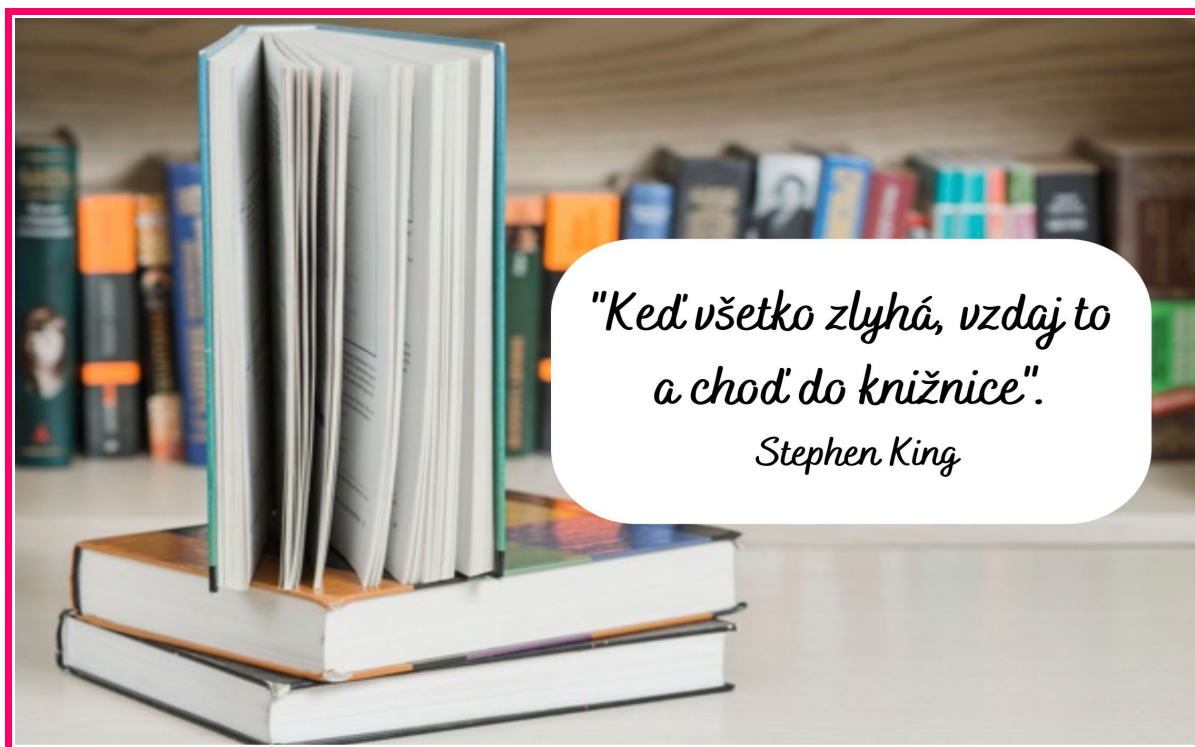
Terminus – rímsky boh medzníkov a hraníc, ochranca vlastníctva. V povesti zaznamenananej Liviom sa o ňom hovorilo, že keď kráľ Tarquinius chcel postaviť najvyššiemu bohu Jupiterovi chrám na Kapitole, všetci bohovia súhlasili s odstránením svojich tamojších svätýň, jedine Terminus sa nechcel pohnúť z miesta; vyriešilo sa to teda tak, že jeho svätýňu (obyčajný hraničný kameň) nechali vnútri chrámu. Zámer tejto povesti je zrejmý: mala nábožensky odôvodniť posvätnosť a neporušiteľnosť medzníkov na pozemkoch a nedotknuteľnosť súkromného vlastníctva vôbec. *Jeho meno žije dodnes: určený deň, stanovená lehota, odborný názov s presne vymedzeným významom sa označuje výrazom „termín“.*

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda. 1998. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia II. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1998. 36 s. ISBN 80-85147-27-0

Ked' miluješ knihy...

Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

	9	6						
	4		7		3	9	2	
7		2						3
				3	7			
		1	8	6	2	3		
			9	1				
9						5		1
	7	4	3		1		8	
						6	7	

8			1	7				3
9			4		8		7	
5								
				3		8		1
	7		6		4		5	
2		8		9				
								5
	5		3		9			7
3				5	2			4

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882192. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Nadežda Mičáková, Bc. Ľudmila Priputníková**